

Sygn. akt III AUa 936/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewa Piotrowska (spr.)
Sędziowie	SSA Maria Małek - Bujak SSA Jolanta Ansion
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2014 r. w Katowicach

sprawy z odwołania B. N. (B. N.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość renty

na skutek apelacji ubezpieczonego B. N.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 6 lutego 2013 r. sygn. akt IV U 1092/12

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego i ustala, że WWPW świadczenia rentowego przysługującego ubezpieczonemu wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniom wynosi 49,12 %,

2. w pozostałej części oddala apelację.

/-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA J. Ansion Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 936/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie ubezpieczonego B. N. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Częstochowie z dnia

10 maja 2012 roku, przyznającej ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 maja 2012 roku do 30 kwietnia 2013 roku w kwocie 950,69 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł B. N., domagając się przeliczenia wysokości renty z uwzględnieniem zarobków, jakie uzyskiwał w okresie zatrudnienia w RSP w (...) w okresie od 8 września 1986r. do 14 listopada 1991r., ewentualnie z uwzględnieniem obowiązującego wówczas przeciętnego wynagrodzenia krajowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 14 maja 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. przyznał B. N. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 20 kwietnia 2010 roku do 30 kwietnia 2012 roku.

Z uwagi na nieprzedłożenie przez wnioskodawcę wykazu dniówek obrachunkowych organ rentowy nie zaliczył zatrudnienia ubezpieczonego w RSP w (...) od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku do okresów składkowych.

Nadto do podstawy wymiaru renty nie zostały uwzględnione wynagrodzenia z tego okresu wykazane w druku Rp-7 z dnia 11 lipca 2002 roku, ponieważ zaświadczenie to zostało wystawione przez nieistniejącą już wówczas RSP w(...) i podpisane zostało przez osoby nieuprawnione.

Ubezpieczony odwołał się od decyzji z dnia 14 maja 2010 roku, domagając się uznania okresu pracy w RSP w (...) od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku jako okresu składkowego, a na rozprawie w dniu 14 września 2010 roku wniósł o zaliczenie do podstawy wymiaru renty zarobków z tego okresu.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2010 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do uwzględnienia ubezpieczonemu w wymiarze renty okresu od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku jako okresu składkowego i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

W okresie od 8 września 1986 roku do 15 lipca 1993r. B. N. był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...) wykonując pracę na stanowisku pracownika ogólnobudowlanego, przy czym za okres od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku nie posiada wykazu dniówek obrachunkowych.

Zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1986 - 1993, datowane na 11 lipca 2002 roku, opatrzone zostało pieczęcią Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...) oraz imiennymi pieczęciami członka zarządu J. P. i prezesa zarządu J. S. opatrzonymi ich parafami.

Członkowie RSP w (...) świadczyli pracę w brygadach remontowo-budowlanych, a wynagrodzenie ich było uzależnione od rodzaju pracy wykonywanej przez brygadę oraz wielkości wypracowanego przez nią przerobu.

Różnice w wysokości wynagrodzenia występowały nie tylko między poszczególnymi brygadami, ale nawet między pracownikami tej samej brygady; wynagrodzenie ubezpieczonego każdego miesiąca miało inną wysokość.

W oparciu o dokonane ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Odwołując się do art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS Sąd I instancji wskazał, że podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe

w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6).

Sąd Okręgowy wskazał również, że kwestia ustalenia podstawy wymiaru renty ubezpieczonego z uwzględnieniem zarobków uzyskiwanych przez niego w RSP w (...) w okresie od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku była już przedmiotem oceny Sądu Okręgowego w Częstochowie, w sprawie IV U 1010/10, toczącej się na skutek odwołania ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 14 maja 2010 roku, przyznającej ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy na okres od dnia 20 kwietnia 2010 roku do dnia 30 kwietnia 2012 roku, a wyrokiem z dnia 9 listopada 2010 roku Sąd nie uwzględnił do podstawy wymiaru renty powyższych zarobków podnosząc, że ubezpieczony nie wykazał ilości dniówek obrachunkowych przepracowanych w tym okresie.

Ponadto Sąd odmówił przymiotu wiarygodności zaświadczeniu o wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego z dnia 11 lipca 2002 roku, albowiem zostało ono wystawione przez J. P., który został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu za fałszowanie dokumentów płacowych byłych członków i pracowników RSP w(...).

W odwołaniu od decyzji, będącej przedmiotem niniejszego postępowania, ubezpieczony ponowił wniosek o doliczenie do podstawy wymiaru renty zarobków osiągniętych w RSP w (...), powołując nowe dowody w postaci zeznań świadków. Słuchani w sprawie świadkowie nie byli jednak w stanie podać jakichkolwiek kwot wynagrodzeń osiągniętych przez odwołującego, co więcej wskazywali na różne sposoby ustalania tego wynagrodzenia. Świadek J. S. (2) zeznał, iż ubezpieczony był wynagradzany według dniówek obrachunkowych, świadek S. M. wskazywał na wynagrodzenie akordowe lub obliczane od przerobu wypracowanego przez brygadę. Na ten ostatni sposób ustalania wynagrodzeń wskazywali w swoich zeznaniach także świadkowie J. L. i R. M.. Zeznania świadków nie mogły więc stanowić podstawy ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego osiąganego przez niego w RSP w (...).

W ocenie Sądu Okręgowego brak było również podstaw do uwzględnienia w podstawie wymiaru renty B. N. wynagrodzenia w wysokości wskazanej w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 11 lipca 2002 roku, albowiem jest ono niewiarygodne i zostało wystawione przez nieuprawnione osoby.

Dokument ten został wystawiony wiele lat po zaprzestaniu działalności przez RSP w (...), a mimo to został opatrzony pieczęcią tego pracodawcy i pieczęciami dwóch członków jej zarządu, którzy w tej dacie nie pełnili już swoich funkcji. Po drugie J. P., który podpisał w/w zaświadczenie, został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 30 listopada 2006r. w sprawie sygn. akt II K 184/06 za fałszowanie dokumentów. Co prawda wyrok ten nie dotyczył dokumentów dotyczących ubezpieczonego, jednakże sam fakt wystawienia przedmiotowego dokumentu przez osobę skazaną za takie przestępstwo, może rodzić wątpliwości co do autentyczności wpisanych tam danych. Należy przy tym podkreślić, iż sprawa II K 184/06 dotyczyła między innymi posłużenia się przez J. P. pieczęcią J. S. i podrobienia jego podpisu, a również w niniejszej sprawie drugą osobą, która miała podpisać zaświadczenie Rp-7 z dnia 11 lipca 2002 roku, był właśnie J. S.

Co więcej, z zeznań odwołującego wynika, że kontaktował się on osobiście z J. P., który stwierdził, że nie posiada jego dokumentacji płacowej, co tym bardziej czyni niewiarygodną treść w/w zaświadczenia.

Stanowisko o braku możliwości uznania za wiarygodne zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawianych przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w (...) potwierdził także Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie III AUa 1713/07, który w analogicznym stanie faktycznym nie dał wiary zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz zaświadczeniu o pracy i dochodach ubezpieczonego spółdzielcy podpisanym przez J. P. wskazując, że udostępnienie lub wystawienie dokumentacji pracowniczej przez osobę skazaną za fałszowanie dokumentów płacowych byłych członków i pracowników Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...),

w decydujący sposób podważa ich wiarygodność.

Nie znajduje również oparcia w obowiązujących przepisach żądanie ubezpieczonego uwzględnienia za sporny okres obowiązującego wówczas przeciętnego wynagrodzenia krajowego. Zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, a ponadto przepis ten dotyczy wyłącznie osób pozostających w stosunku pracy, podczas gdy bezspornie ubezpieczony był członkiem RSP, a nie pracownikiem najemnym.

Ponadto jak już wyżej wskazano, na ustalenie, że ubezpieczony w każdym miesiącu swojej pracy w RSP w (...) osiągał wynagrodzenie na poziomie średniej krajowej, czy nawet na poziomie wynagrodzenia minimalnego nie pozwala zebrany w sprawie materiał dowodowy.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżając w całości wyrok Sądu Okręgowego ubezpieczony domagał się ustalenia podstawy wymiaru renty z uwzględnieniem zarobków uzyskiwanych w RSP(...) z uwzględnieniem obowiązującego wówczas przeciętnego wynagrodzenia.

Apelujący podkreślił, że bezsporną okolicznością jest, iż w okresie od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku był zatrudniony RSP (...), świadcząc pracę w brygadach remontowo - budowlanych.

Podkreślił, że wynagrodzenia pracowników tej samej brygady tylko nieznacznie różniły się od siebie oraz, że nawet uznając niemożliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia w spornym okresie, świadczenie pracy w RSP (...) jest bezsporne.

Dlatego w jego ocenie do ustalenia podstawy wymiaru renty winno zostać przyjęte przeciętne wynagrodzenie krajowe z tego okresu, wynikające z Rocznika Statystycznego.

Sąd Apelacyjny, uzupełniając postępowanie dowodowe zobowiązał organ rentowy do dokonania symulacji wysokości wskaźnika postawy wymiaru renty ubezpieczonego przy uwzględnieniu minimalnej podstawy wymiaru składek za okres pracy w RSP w (...).

Organ rentowy, dokonując przeliczenia z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okres pracy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej za okres od 8 września 1986 roku do 14 listopada 1991 roku wyliczył ten wskaźnik na 49,12%, obliczony

z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości Sądowi Apelacyjnemu, że ubezpieczony w spornym okresie pracował i osiągał wynagrodzenie, tym bardziej, że jest to kwestia bezsporna i nie kwestionowana przez strony.

Sporną kwestią była wysokość wynagrodzenia oraz to, czy można było ubezpieczonemu zaliczyć osiągnięte wynagrodzenie do wskaźnika podstawy wymiaru renty biorąc pod uwagę, że ubezpieczony był nie pracownikiem, a członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: pracy na obszarze Państwa Polskiego w rolniczych

spółdzielniach produkcyjnych i w innych spółdzielniach zrzeszonych w Centralnym Związku Rolniczym Spółdzielni Produkcyjnych, w zespołowych gospodarstwach rolnych spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych oraz pracy na rzecz tych spółdzielni:

a) objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,

b) przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu.

Natomiast zgodnie z art. 15 ust. 2a powołanej ustawy jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Sądowi Apelacyjnemu znane jest stanowisko judykatury, opierające się na literalnej wykładni art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, polegające na tym, że do podstawy wymiaru składek zalicza się wyłącznie obowiązujące minimalne wynagrodzenie ze stosunku pracy, jednakże, biorąc pod uwagę wykładnię celowościową uznać należy, że skoro powołany przepis stosuje się również do repatriantów (art. 15 ust. 2b ustawy), arbitralnie wskazując na uznanie pracy za granicą jako stosunku pracy, to przepis art. 15 ust. 2a winien mieć odpowiednie zastosowanie do obywateli polskich, posiadających w Polsce okresy składkowe.

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał w RSP pracę na rzecz przedsiębiorstw państwowych, co także nie pozostaje w oderwaniu od celu od relacji stricte pracowniczych.

Skoro zatem osiągał wynagrodzenie co najmniej w minimalnej wysokości - co należy uznać za bezsporne - brak jest podstaw do odmowy uwzględnienia takiego wynagrodzenia jako podstawy wymiaru świadczenia.

W tym kontekście Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku. Natomiast w pozostałym zakresie, wobec braku możliwości udowodnienia kwoty osiąganego wynagrodzenia, apelację w tym zakresie należało oddalić na mocy art. 385 k.p.c.

/-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA J. Ansion Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JM